

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 5.8.1989

ΚΟΛΑΦΟΣ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΨΗΦΙΔΩΤΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΝΑΚΑΡΙΑΣ

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΣΚΟΡΔΗ**

Πολιτικό κόλαφο κατά του ψευδοκράτους Ντενκτάς αποτελεί η απόφαση του δικαστηρίου της Ινδιανάπολης για την επιστροφή των τεσσάρων κλεμμένων ψηφιδωτών της Παναγίας Κανακαριάς στην Εκκλησία της Κύπρου. Στην καταπελτική απόφαση του, που καλύπτει 86 δακτυλογραφημένες σελίδες και την οποία εξασφάλισε η «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», ο ανώτερος δικαστής κ. Τζαίμς Νόλαντ χαρακτηρίζει την «κυβέρνηση» στις κατεχόμενες περιοχές ως κυβέρνηση ανδρικών (rurpet government) και προσθέτει πως σε ολόκληρο τον κόσμο την αναγνωρίζει μόνο μια χώρα, η Τουρκία.

Ο δικαστής Νόλαντ σημειώνει ότι η «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου» δεν αναγνωρίζεται, ούτε και αναγνωρίστηκε ποτέ, από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών. «Η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών - προσθέτει - αναγνωρίζει μόνο την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Κύπρου ως τη νόμιμη κυβέρνηση ολόκληρου του κυπριακού λαού».

Ακόμη ο δικαστής Νόλαντ αναφέρεται στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο από τα τουρκικά κατοχικά στρατεύματα, καθώς και στη λεηλασία και καταστροφή των εκκλησιών και γενικά της πολιτιστικής κληρονομιάς μας.

Σε σχέση με τα μωσαϊκά της Παναγίας Κανακαριάς το περιφερειακό δικαστήριο της Ινδιανάπολης, της πολιτείας Ινδιάνα, αποφάνθηκε ότι είναι κλεμμένα και διέταξε την επιστροφή τους στην Αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου, τον πραγματικό και νόμιμο ιδιοκτήτη τους.

ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ ΔΕΝ ΑΠΟΚΤΟΥΝ ΤΙΤΛΟΥΣ

Το δικαστήριο ανέφερε στην απόφαση του ότι απλώς εφάρμοζε το νόμο βάσει του οποίου ο κλέφτης ουδέποτε αποκτά τίτλους ιδιοκτησίας των κλοπιμαίων, ούτε και μπορεί να μεταβιβάσει κλεμμένη περιουσία σε άλλους. Επομένως η κ. Πηγκ Γκόλντμπεργκ, η έμπορος έργων τέχνης που αγόρασε τα ψηφιδωτά, ουδέποτε είχε δικαίωμα πάνω σ' αυτά.

Το δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό της κ. Γκόλντμπεργκ ότι είχε αγοράσει τα ψηφιδωτά καλή τη πίστει και με βάση βεβαίωση «επίσημου» αρχαιολόγου του ψευδοκράτους. Και πρόσθεσε: «Οι ύποπτες συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η πώληση των ψηφιδωτών έπρεπε να βάλουν σε αμφιβολία οποιοδήποτε τίμιο και λογικά προσεκτικό αγοραστή κατά πόσο ο πωλητής είχε το δικαίωμα να μεταβιβάσει περιουσιακά δικαιώματα».

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΩΝ ΨΗΦΙΔΩΤΩΝ

Τα ψηφιδωτά, που χρονολογούνται στο 525 μ.Χ. αφαιρέθηκαν από την εκκλησία της Παναγίας Κανακαριάς της Λυθράγκωμης στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου. Απεικονίζουν τον Χριστό ως παιδί, τους αποστόλους Ιάκωβο και Ματθαίο και ένα αρχάγγελο και θεωρούνται μεταξύ των σημαντικότερων ψηφιδωτών της περιόδου. Η Πηγκ Γκόλντμπεργκ ισχυρίστηκε στο δικαστήριο ότι είχε αγοράσει στο Μόναχο από τον Αϊτίν Ντίκμεν, τον «επίσημο αρχαιολόγο της Βόρειας Κύπρου».

Τα αγόρασε έναντι ποσού 1.08 εκατομμυρίων δολλαρίων. Αργότερα προσπάθησε να τα πωλήσει στο μουσείο Γκεττύ, του Λος Άντζελες, για 20 εκατομμύρια δολάρια.

Το μουσείο ειδοποίησε την κυπριακή κυβέρνηση που με τη σειρά της κίνησε την αγωγή.

Το δικαστήριο χαρακτήρισε τα βυζαντινά ψηφιδωτά ως μοναδικό τμήμα της θρησκευτικής, καλλιτεχνικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Εκκλησίας, της κυβέρνησης και της εθνικής ενότητας της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η απόφαση του δικαστηρίου αποτελεί σημαντική νίκη και δικαίωση της Κύπρου γιατί: α) διατάχθηκε η επιστροφή των κλεμμένων ψηφιδωτών και β) η επίσημη αμερικανική δικαιοσύνη αποφάνθηκε ότι δεν αναγνωρίζει την τουρκική κατοχή στην Κύπρο.

Ακόμη η απόφαση του δικαστηρίου αναμένεται να θέσει φραγμό στο εμπόριο κλεμμένων έργων τέχνης.

Η απόφαση του δικαστηρίου χαιρέτιστηκε με μεγάλη ικανοποίηση στην Κύπρο από την κυβέρνηση, την Εκκλησία και άλλους παράγοντες.

Ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος δήλωσε χτες ότι η απόφαση είναι ιστορική και απο-

τελεί δικαίωση των αγώνων της κυβέρνησης της Δημοκρατίας και της Εκκλησίας της Κύπρου.

Η δικαίωση της Κύπρου στο θέμα των κλαπέντων ψηφιδωτών από την εκκλησία της κατεχόμενης Λυθράγκωμης - πρόσ-

θεσε - αποτελεί επίσης σταθμό στις εντατικές προσπάθειες που καταβάλλει η κυβέρνηση, μαζί με την Εκκλησία για επανάκτηση θησαυρών εκκλησιαστικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αιώνων, που λεηλατήθηκαν σαν αποτέλεσμα της κατοχής της πατρίδας μας από τα τουρκικά στρατεύματα.

Τέλος ο Εκπρόσωπος συγχάρηκε εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας και της κυβέρνησης όλους τους δημόσιους λειτουργούς, καθώς και τους κληρικούς και πολίτες, που σε άμεσο συντονισμό μαζί με την κυβέρνηση εργάστηκαν σκληρά για να φτάσουμε στην πλήρη δικαίωση και την ιστορική απόφαση του αμερικανικού δικαστηρίου.

Ο Πρόεδρος Βασιλείου σε δήλωση που έκαμε πρόσφατα ανέφερε μεταξύ άλλων ότι σε περίπτωση που θα εφεισβληθεί η απόφαση θα καταπολεμήσουμε την έφεση. Και πρόσθεσε:

«Βέβαια το σημαντικότερο για μας είναι να μπορέσουμε να τοποθετήσουμε τα ψηφιδωτά στην Εκκλησία της Κανακαριάς στην οποία ανήκουν».

ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Όπως μετέδωσε το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, ο Τόμας Κλάιν, που ήταν ο βασικός δικηγόρος της κυπριακής πλευράς, δήλωσε ότι η επιτυχία της υπόθεσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην επιμέλεια που επέδειξε η Κύπρος στις προσπάθειες για επανάκτηση της πολιτιστικής της κληρονομιάς. «Μόλις πληροφορήθηκαν οι Κύπριοι για την καταστροφή των εκκλησιών, μνημείων και έργων τέχνης, η κυβέρνηση της Κύπρου ανέλαβε παγκόσμια εκστρατεία για να τεθεί τέρμα στην καταστροφή και για να επανακτήσει την πολιτιστική της κληρονομιά. Η επιτυχία της προσπάθειας αποδεικνύεται από την υπόθεση αυτή στην οποία η Κύπρος ειδοποιήθηκε αμέσως μόλις τα ψηφιδωτά προσφέρθηκαν προς πώληση».

Τη χαρά του εξέφρασε και ο ανώτερος δικηγόρος της Δημοκρατίας κ. Μιχαλάκης Κυπριανού ο οποίος ήταν ένας από τους

μάρτυρες στη δίκη. Ο κ. Κυπριανού είπε: «Η νίκη αυτή είναι νίκη για όλους τους Κυπρίους. Όταν γίνει η επανένωση της Κύπρου τα ψηφιδωτά θα επιστραφούν στην Λυθράγκωμη, όπου Έλληνες και Τούρκοι θα μπορούν και πάλι να ζουν μαζί ειρηνικά».

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας στην Ουάσινγκτων κ. Μ. Σιερίφης σε δήλωση του εξέφρασε την εκτίμηση της Κύπρου για την απόφαση και ευγνωμοσύνη προς το δικαστικό σύστημα των ΗΠΑ.

Ο καλλιτεχνικός κόσμος παρακολουθούσε με μεγάλο ενδιαφέρον τη δίκη που άρχισε στις 31 Μαΐου και διήρκεσε έξι μέρες, γιατί η απόφαση θα μπορούσε να ανοίξει μια μαύρη αγορά αρχαιοτήτων αξίας δισεκατομμυρίων δολλαρίων, όπως δήλωσε ο Γώλτερ Χοπς, πρώην διευθυντής της συλλογής Μενίλ.

Η απόφαση αυτή του δικαστή, σύμφωνα με την Κώνστανς Λόβενθαλ, Εκτελεστική Διευθύντρια του Διεθνούς Ιδρύματος Έρευνας για Έργα Τέχνης (IFAR) «θα έχει πλατιές επιπτώσεις για τα αμερικανικά μουσεία και τους συλλέκτες. Αν οι ξένες κυβερνήσεις δουν ότι μπορούν να επιτύχουν στη διεκδίκηση των έργων τέχνης σε ένα αμερικανικό δικαστήριο, μπορεί να ακολουθήσει σειρά παρόμοιων αγωγών για την επιστροφή έργων τέχνης που βρίσκονται σε συλλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες για πολλά χρόνια».

Εξάλλου, η Τζουν Γώλτον, μια από τις δικηγόρους της κυπριακής πλευράς, δήλωσε ότι η απόφαση θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στο εμπόριο κλεμμένων έργων τέχνης σ' όλο τον κόσμο, γιατί θα κάμει τους αγοραστές να σκέφτονται δυο φορές πριν αγοράσουν κλεμμένα έργα τέχνης.

Ο Διεθνής Σύνδεσμος για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Κύπρο χαιρέτισε την απόφαση του αμερικανικού δικαστηρίου σαν μια ακόμη νομική ετυμηγορία για την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο από τα τουρκικά κατοχικά στρατεύματα.